

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Naistöoline ja talunaisterahvas

№ 29
1931

„РАБОТНИЦА и КРЕСТЬЯНКА“ на эстонском языке

Meie tulewased ehitajad

Üleskutse

Kõigile „Naist. ja talun.“ lugejatele, linna- ja külakirjasaatjatele.

Kõigile naistöölistele, naiskolhoosnikutele, lööklastele, delegaatidele, kehwikutele ja keskmikkudele.

Kallid seltsilised!

Käesolewal kewadel otsustasime meie „Naist. ja talun.“ tellijate arvu 4.000 peale tõsta.

Toimetus pööras teie poole üleskutsega aktiivselt kaasa aidata meie ajakirja laialilaotamisele, kuid sellepeale vaatamata kaswab wiimastel kuudel tellijate arv õige wisalt.

Käesolewal ajal on „Naist. ja talun.“ 2.000 tellijat.

Toimetus pöörab weel kord teie poole üleskutsega — agaramalt ajakirja laialilaotamisest osa wõtta. Sest „Naist. ja talun.“ on teie ajakiri ja ainult teie aktiivne osawõtt aitaks tellijate arvu tähendatud arwuni tõsta.

Kui iga tellija ainult ühe tellija juurde tooks, siis oleks meie ettenähtud plaan 100% täidetud.

Iga naislööklane, delegaat, naisbrigadiir, iga naiskolhoosnik peab olema „Naist. ja talunaist.“ tellija.

Lugejad, linna- ja külakirjasaatjad, naiskolhoosnikud-lööklased!

Organiseerige löökbriigid „Naist. ja talun.“ laialilaotamiseks. Ületage ülesanne.

Tõstke tellijate arw 5.000-ni.

„Naist. ja talun.“ toimetus

Kõik jõud partei ja nõukogude walitsuse juhtnööri täitmisele karjakasvatuse alal

ÜK(e)Partei on sotsialismi ülesehituse alal põllumajanduses saavutanud otsustavaid edusamme selle tagajärjel, et ta oma pealiini kindlalt läbi viib, halastamata ja otsustavalt võitleb kahel väerinnal, trotskismiga ning parempoolse kallakuga, kui peahädaohuga käesolewal aja-järgul, ja leplikkusega mõlema kallaku vastu.

Enamliste tempodega sowhoosisid ja kolhoosisid ehitades, põllumajanduse mehaniseerimist ja masinatega varustamist laiendades — maa industriliseerimise kasvu ja tööstuse laiendamise aluspõhjal, eriti põllumajanduse masinate kiire walmistamise alusei, suutis partei edurikkalt lahendada ühe tähtsama põllumajanduse küsimuse — terawilja probleemi.

Käesolewal ajal seisab partei, töölisteklassi ja kolhoosnikute, kui põllumajanduse keskkuju ees väga terawalt uus ülesanne — sotsialistilise karjakasvatamise probleemi lahendamine.

ÜK(e)P keskkomitee ja N. Liidu rahwakomissaride nõukogu sellekohases üleskutses on öeldud, et „1931. aastal peab karjakasvatuse sotsialistilise sektori arendamisele kindel alus pandud saama“.

See üleskutse on **ajaloolise tähtsusega**.

Tema täitmine nõuab kõige laiemate töörahwahulkade aktiivsust.

Kolhoosid peawad laiendama ja täiendama oma karja mitte vähem kui 1,5 miljoni wasika, 500.000 põrsa ja ühe miljoni lambatalle wõrd.

Naiskolhoosnikud peawad karjakasvatuse probleemi lahendamises eesrinnas sammuma.

Esimeseks, väga tõsiseks sammuks sel alal on karjakasvatuse farmide karja komplekteerimine. Kolhoosid peawad nendele karjakasvatuse farmidele ühe osa oma ühiskondlustatud loomadest andma ja ka oma liikmete käest karjakasvatuse kolhooside farmide jaoks weel loome juurde ostma.

Naiskolhoosnikute osa selles töös on väga suur. Kulak püüab kahtlemata seda tööd igalpool takistada ja lõhkuda.

Parteiorganisatsioonid peawad naiste seas selgitustööd tegema ja kulaku wastutöötamise katsetele otsustawa wastulöögi andma.

Karjakasvatuse kaubafarmides peab loomade walik, majanduse organiseerimine, loomade eest hoolitsemine jne peasjalikult naiskolhoosnikute kontrolli all sündima. Selleks on tarwis luua erilised naiskolhoosnikutest koosnewad kaasaaitamise punktid, kes ei tohi muidugi majandus-administratiivsesse juhtimisesse segada, waid peawad ainult kaasa aitama ja abiks olema karja eest hoolitsemisel, toidubaaside loomisel ja korraldama ühiskondlisi töösid silose walmistamisel jne.

Suure tähtsuse omandab töö organiseerimine kolhoosis ja eriti naiskolhoosnikute organiseerimine töowiljakuse tõstmise alal. Tarwis on igalpool tükitöö sisse seada ja töötasu wõrdsustamise vastu wõidelda. Eeskujuks teistele eesti kolhoosidele wõiks sel alal olla **Kingisepa** nimeline kolhoos (Nowoselje raioon), kus karjakasvatuse alal juba 1930. a. juulikuul tükitöö sisse seati. Kohe, kui tükitöö sisse seati, tõstis see töowiljakust niiwõrd, et kuus seltsilist wõisid teise töö peale üle minna. Peab tähendama, et karjakasvatuse tööl olid peaaegu kõik naisseltsilised.

Päewatöö juures oli iga talitaja jaoks ainult 6 lehma, kuid tükitöö sisseseadmisel tuli iga talitaja kohta 8 lehma, 12 wasikat ja 8 siga. Peale selle tõi tükitöö karjakasvatusesse ka muid paremusi. Näiteks, enne kasvatati, söödeti ja lüpseti loomi läbisegamini. Kuid tükitööle üleminekul kinnitati igale karjatalitajale teatud arv loomi. Niiwiisi on iga talitaja oma loomade eest wastutaw.

Naistöölisel karjakasvatuse sowhoosides peawad naiskolhoosnikutele töö organiseerimises eeskujuks olema. Tarwis on kolhoosidest eriliisi ekskursioone sowhoosidesse organiseerida ja sowhooside naisbrigaadiire ja lööklasi kolhoosidele alalisteks sidemepidajateks ja abilisteks kinnitada.

Suur tähtsus karjakasvatuse arenemises on loomade eest hoolitsemisel. Kogemused on näidanud, et suur arv loome just halwa hoolitsemise tagajärjel otsa saawad: mustade loomalautade, musta ja lohaka hoolitsuse tagajärjel. Selle töö alal wõiwad naiskolhoosnikud palju ära teha.

Üksikud naisbrigaadid peawad oma otsekohese walwe ja hoole alla wõtma karjalaudad, loomade sõimed jne. Sotsialistilise wõistluse alusel tuleb püüda läbi wiia karja eest paremini hoolitsemine. Ühtlasi tuleb ka paremaid, töös eeskju näitajaid töötegijaid premeerida.

ÜK(e)P keskkomitee ja rahwakomissaride nõukogu üleskutse leiab, et lihaprobleemi kiirelt lahendamisele aitab kaasa sigade, kodulindude ja kodujäneste kaswatus. Üleskutse paneb kõigile kohalistele partei, maa- ja kolhooside organisatsioonidele ette pöörata erilist tähelpanu just nende loomade kaswatusele, peasjalikult just aga sigade kaswatusele.

Sigade eest hoolitsemine lasub peasjalikult naiskolhoosnikute õlgadel. Nende töö omadusest oleneb seakasvatuse edu kolhoosides. Sellepärast peawad just naiskolhoosnikud eeskujuliku seakasvatuse eest wõitlema. See töö ei nõua suurt jõukulutust. Seda tööd wõib ka alaealiste kätte usaldada, kes muid raskemaid töösid weel teha ei wõi.

Kahjuks ei ole kolhoosid siamaani selle wäga kasuliku ala peale rõhku pannud.

Karjakasvatuse probleemi lahendamisele kaasa aitamiseks tuleb tõmmata ka kehwikute ja keskmikkude üksikmajapidamiste naisterahwaid. Neid tuleb püüda koopereerida, nende juurde kolhoosi töowormisid wiia, neile kollektiivse töö wormide paremusi näidata ja neile kaasa aidata kõrgemale — kollektiiviseerimise astmele tõusta.

Sotsialistilise karjakasvatuse edu lahendab ühe kõige tähtsama ja tõsisema ülesande — põllumajanduse sotsialistilise ümberkorralduse.

Iseenesest mõista, et kulakud püüawad ka sel alal kõiki abinõusid tarwitada, et seda tööd lõhkuda.

Tarwis on halastamata purustada kulakute wastukihutustöö karjakasvatuse alal.

Wõitlus sel alal on eriti teraw karjakasvatuse raioonides, kus kollektiiviseerimise protsent teiste raioonidega wõrreldes weel wäike on.

Ei tohi unustada, et karjakaswatus on käesolewal ajal üheks tähtsamaks jaoskonnaks klassiwõitluse wäerinnal.

See asjaolu nõuab naiskolhoosnikutelt weel suuremat, weel kindlamat klassilist walwelolekut, weel suuremat tööd kolhooside kindlustamise alal. Sellepärast on tarwis tõsta weel kõrgemale astmele sotsialistiliste töowormide organiseerimine — sotsialistiline wõitlus ja lööktöö, tarwis weel hoolsamat tööd uue juurdewoolu organiseerimises kolhoosidesse ja otsustawamat wõitlust karjakasvatuse plaani täitmise alal.

Iga naiskolhoosnik peab teadlikult wälistöodel käimise organiseerimisele kaasa aitama

Wiimasel ajal on tööstuse arenemise tingimused põhjalikult muutunud. On tekkinud uus olukord, mis nõuab ka uut juhtimist. Niiwiisi seadis seltsimees Stalin üles küsimuse majandusetegelaste nõupidamisel.

Sm. Stalin märkis ära need põhi- ja peatingimused, mida tuleb arwesse wõtta tööstuse ja põllumajanduse arenemise edaspidises juhtimises.

Neid tingimusi peab täitma töolisteklass, kes teostab meie maal sotsialismi ehitamist.

Sm. Stalin saadis töolisteklassi ette wiie-aasta plaani kolmanda, otsustawa aasta majanduseplaani täitmise ülesanded.

Tuginedes kolhoosnikutele täidab töolisteklass need ülesanded edukalt ja wiib sel aastal lõpule sotsialistlise wundamenti ehitamise.

Mees- ja naiskolhoosnikud peawad teadma, et nemad on nüüd külas töolisteklassi peatoed.

ÜK(e)P juunipleenum märkis ära, et „kolhoosnikud on muutunud põllumajanduses juba keskkujuks ja kolhoosid on põhiwalmistajad mitte üksi terawilja, waid ka tähtsamate põllumajandusliste tootesainete walmistamise alad (puuwill, suhkrupeet, õlitaimed jne)“.

Naiskolhoosnikud peawad teadma, missugused on tööstuse ja põllumajanduse edaspidise arenemise tingimused, mis sm. Stalin üles seadis, ja peawad need oma töö aluseks wõtma ning teadlikult töolisteklassile sotsialismi ehitamisel kaasa aitama.

„Isewoolu poliitikast on tarwis üle minna organiseeritud tööjõu wõtmisele tööstuse jaoks.“

See on esimene tingimus, mille juures peatas sm. Stalin oma kõnes majandusetegelaste nõupidamisel.

Ennem tulid tööliised meie wabrikutesse ja tehastesse isewoolu teel, nende saamine ei tekitanud suuri raskusi. Nad tulid sinna sellepärast, et meil oli osaline tööpuudus.

Nüüd on see olukord muutunud. Sotsialismi ehituse edusammud on tööpuuduse likwideerinud.

Kollektiwiseerimise edu maal on maaelanikkudele paremad elamis- ja töötingimused loonud, mis nende põgenemise maalt linnadesse ära on kaotanud. Seega on tööjõu isewool ära kadunud.

Sellepärast on tarwis organiseeritud teel tööjõudu meie wabrikutele ja tehastele muretseda.

Üheks teguriks sel alal on kolhoosnikute ja maatöoliste wälistöodel käimise organiseerimine, et tehaseid, wabrikuid, uusi ehitustöösid ja sowhoosisid tarwisminewa tööjõuga warustada.

Ettewõtted peawad selles mõttes lepingute sõlmimisele asuma majanduseorganite, kolhooside ja kolhoosnikutega.

Selle sm. Stalini kõne praktiliseks elluwiiamiseks wõttis ÜK(e)P keskkontrollkomisjoni presiidium ja NSWL tööliste ja talurahwa inspeksiooni rahwakomissariaadi kolleegium 28. augustil s. a. otsuse wastu wälistöodel käimise organiseerimise ja lepingute sõlmimise kohta kolhooside ja majanduseorganite wahel. Otsuse peaeesmärk on kõrwaldada neid puudusi ja moonutusi, mis wälistöodel käimise organiseerimises peale walitsuse dekreeidi wäljakuulutamist 30. juulist s. a. aset leiawad.

Selle otsuste järele antakse igale majanduseorganile ja esimeses järjekorras uute wabrikute l o kehitust o dele ning tööstuse ja transpordi t ahtsamatele ettew otetele kindlad raioonid t o j u wõtmiseks. Raaionide jaotamist toimetab töö-rahwakomissariaat, kokkuleppe järele majanduseorganitega ja kolhoosidega. Tarwisminewa t o j u kontrollarwud wiiakse kuni raioonini; kategooriliselt on keelatud kontrollarwude wiimine üksikute k ladeni ja kolhoosideni.

Selles otsuses on ära m aratud lepingute sõlmimise kord majanduseorganite ja kolhooside wahel: 1) lepingud sõlmitakse otsekohe ainult kolhoosidega, mitte kolhooside liitudega, lepingute järele peawad kolhooside juhatused t o j u andmisele aktiivselt kaasa aitama; 2) peale lepingute kolhoosidega peawad majanduseorganid sõlmima indiuiduaalseid lepinguid w list o dele minewate kolhoosnikutega, kusjuures neis lepingutes peab ära tähendatud olema kolhoosnikute töö tingimused ettew otetes; 3) lepingud majanduseorganite ja kolhooside wahel peawad kandma walmistusliku abi iseloomu, kus ära tähendatud on konkreetseid kohustused, mida majanduseorganid ja kolhoosid peawad täitma. Keelatud on lepingutesse wõtta puht kommerts tingimusi, nagu lepingu rikkumise kahjutasu jne. lepingute sõlmimine peab sündima kolhoosnikute laialisel osaw tul; 4) niisugused lepingud, kus kolhoosnikud sunduslikus korras wälja eraldatakse, ja kui w list o l k ija kolhoosniku töö-palga saab mitte kolhoosnik, waid kolhoos, kes siis kolhoosnikuga töö-päewade järele arwed  iendab, kujutawad endist walitsuse dekreedid ebaõiget ja jämedat moonutust. Niisugused lepingud peab wiibimata t histatama.

Naiskolhoosniku ülesanne on igapidi organiseeritud w list o del käimisele kaasa aidata.

Wastuseks sm. Stalini kõnele ja  K(e)P keskkontrollkomisjoni ning NSWL tööliste ja talurahwa inspeksiooni rahwakomissariaadi kolleegiumi otsusele peawad kõik t o j ulised naiskolhoosnikud tööle asuma, et sel teel neid otsusi täita.

Kõikidesse põllumajanduse töö harudesse peab naiskolhoosnikuid tõmbama, nende tööd õieti organiseerima ja l o ktempodega t otamisele wirgutama.

Sel teel wabastame igas kolhoosis teatud arwu mees- ja naiskolhoosnikuid w list o dele.

Niiwiisi peawad naiskolhoosnikud Stalini kõne esimesele tingimusele wastama ja  K(e)P keskkontrollkomisjoni ja NSWL tööliste ja talurahwa inspeksiooni rahwakomissariaadi kolleegiumi otsuse täitma.

Tellige oma ajakirja „Naist. ja talunaister.“ pikema aja peale — aasta wõi poole aasta peale.

Tellimise hind — 1 rubla aastas.

Tellimisi wõetakse wastu postiosakondades, „Naist. ja talunaist.“ lugemise ringides ja Leningradis Haridusmajas.

KINDLUSTAME RAHWUSWAHELIST SIDET

„Meil, SNWL, tööstuses ja põllumajanduses sotsialistlise ehitustöö kaswaw tõus. Neil, kapitalistidel, tööstuses ja põllumajanduses kaswaw majanduse kriis.“

(*Stalin*)

Kunstiidi wabrikus. Naistööline töö juures

Töötud naised Inglismaal

Inglismaal kaswab töötute wägi kui laawa.

3¹/₂-miljonilisest töötute wäest on üks kolmandik naistöölisid. Nende hulgas on üle 300.000 abielunaised.

„Ma nägin söekaewaja naist, kes tuli 2¹/₂ kilomeetri kauguselt ühes kümnepäewase lapsega käel, wihmasaju all, söömata, et saada abiraha endale, rinnalapsele ja weel kuuele „kodus“olewale lapsele. Teine söekaewaja naine tuli sama maa ära 6-nädalase lapsega, ka söömata. Tal oli weel kaks wäikest last ja üks kooliealine laps koju jäänud — kõik söömata.“

Nii kirjeldab töölistekirjasaatja neist tingimustest, kus tuleb abielunaiistel Schotimaa ühiskonnaabi büroo käest abiraha mangumas käia.

Töøbörseidel on inimesed sunnitud tundide kaupa niikaua seisma, kuni nende kätte registreerimise järjekord jõuab. Tihti wõib näha naisterahwaid, kes kauase seismise tagajärjel minestusesse langewad. Paljudel töøbörseidel puuduwad ruumid ootamiseks ja kuhu wõiks minna külma ja wihma eest.

Eriti ei hoolita töötust siis, kui ta on sunnitud pakutawast tööst ära ütlemata.

Sõekaewaja naine sl. Diken jutustas järgmise juhtumise:

„Üks sõekaewaja, kompartei aktiivne liige, pärast 1926. a. üldstreiki ettewõttest wälja heidetud, oli sunnitud töötute abiraha tarwitama. Tööst bõrsel pakuti talle tööd sinna, kuhu tal oleks sõita tulnud. Kuid tal oli haige naine ja kaks wäikest last, mille pärast ta oli sunnitud pakutawast tööst ära ütlemata. Järgmisel päewal kutsuti teda bõrsele ja teatati, et abiraha andmine on talle lõpetatud. See teade wiis sõekaewaja meeleheitel. Teisel päewal lõpetas ta enda elu kõri läbilõikamisega.“

Kuipalju tuleb töötutel naistel „abiraha“ otsimas käimise pärast kannatada, sellest kõneleb järgnew kiri Sprinbermist (Schotimaa):

„Minewal reedel muutus tüdrukute tööst bõrse sidumise punkti sarnaseks. Paljud töötud langesid mitmeks tunniks sügawasse minestusesse. Naised ja tüdrukud on sunnitud seisma uulitsal hoolimata wihmast, tormist ja praksuwast külmast.“

Üks naistöoline, kes nägi, et tema sõbranna minestusesse langes, ütles: „Jumala nimel, wiige ta ära, muidu lõpetawad abiraha andmise, öeldes, et ta ei suuda tööd teha.“ Noori tüdrukuid püütakse igal wiisil hirmutada, et neid sundida kooli minema, kus kwalifitseeritud naistöölisi koduteenijateks õpetatakse. Neil kursustel saawad nad 11½ schillingit (5½ rbl.) nädalas, kusjuures sellest weel kaks schillingit põlle eest maha arwatakse.

Inglismaal ei saa 3½ miljonist töötust üks miljon töötut riigiabiraha. Need, kes ei saa riigiabiraha, elawad wiletsatest krossidest, mis omawalitsuste poolt wõi ühiskonnaabi büroo poolt neile antakse.

Missugused on aga töötingimused ja elu niinimetatud töökoloniides, mis eriti töötute jaoks asutatud, sellest kirjutawad töötud ise järgmist:

„Kohe, kui meie koloniisse jõudsime, pandi meile wormiriided selga, mis täiesti wargapoiste riiete sarnased. Sõõgile ära mine ligigi. Üks tööline näitas mulle leiwatükikest, mis koloniis antud ja ütles: „Sõjaaegne leib oli suurepärane, wõrreldes selle jätkusega.“

Sõõgi ajal ei lubata selles orjakoloniis rääkida. Waikuse järele walwawad erilised ülewaatajad. Kui töötud palusid peale tööpäewa luba wälja minna, siis teatas walitseja, et see on keelatud. Ja kui nad ise „salaja“ wälja lähewad, siis neid enam tagasi ei lasta ja neil tuleb jala Londoni minna. Ühtlasi lõpetatakse neile ka edaspidine abiandmine. Selles koloniis töö eest töötutele raha ei anta, aga „hää ülespidamise“ eest antakse 2½ schillingi (1 r. 25 k.) eest taloone, mis nad einelauas ära wõiwad anda. Tihti tuli ette juhtumisi, mil töötud sunnitud olid aeda hiilima ja keeduwilja sealt warastama, et nälga eemale peletada.

Darhemi krahwkonnast kirjutatakse: „Hiljuti mõisteti Langlimure töötut sõekaewaja Robert Millner kuuks ajaks wangi selle eest, et ta oma laste järele ei olewat waadanud. Jõulu ajal, kui tugew torm oli, wisati ta naine korterist wälja, mis sanitaar-inspeksiooni poolt elamiseks kõlbmataks oli tunnistatud.

B.

Uuendage „Naist. ja talun.“ tellimist

Enneolemata wiletsus Saksamaa töörahwa keskel

Berliini statistikawalitsuse teadaande järele kestab alganud üksikmüügihindade tõus edasi.

Elukalliduse tõus ja töötaolek on laialised töörahwahulgad uskumata wiletsusse pannud. Hiljuti ärapeetud töötawate naiste konwerentsil toodi ette rida näitusi naistöölise seas walitsewa kuulumata wiletsuse üle. Üks

Berliinis — Saksamaal. Naistöoline ja tema laps otsiwad pühkmekastist toidujäänuseid

naissaadik jutustas, et tema õde saab nädala töö eest $3\frac{1}{2}$ marka (umbes 1 rbl. 70 kop.). Nüüd on tema õde täiesti ilma tööta, sest ta on raskejalgne, ka õemes olla töötü. Tuba neil ei ole. Naissaadikud jutustasid weel sellest, kuidas ühenduses töötaoleku kasvuga suureneb naiste endamüümimine (prostitutsioon).

Enesetapmised Saksamaal wõtawad taudilise iseloomu. Breemeni lähedal Olenstedti külas süütas talupoeg, kelle warandus kuulus oksjonile, enga maja põlema. Peale talupoja enese hukkusid tules ka talupoja neli last.

Kölnis hüppas töötü, wiie lapse isa, Rheini jõkke, kuid ta päästeti ära. Haigemajas ütles ta: „Ma nälginis 10 päewa ja ei suutnud sarnast elu enam edasi elada. Samal päewal hüppas Rheini jõkke 15-aastane alaealine tööline, kes tööd ei leidnud ja oli juba mitu päewa nälginud. Teine töötü Kölnis lõikas endal käesoone läbi.

Ilukirjandus

Päewaraamatu-lehed *)

YAU-GU

16-aastase hiina naistöölise elupudemed
Nõukogude Hiinas

Meie grupp koosneb enamjagu naisterahwastest. Nende hulgas on ka mõned, keda ma väga hästi tunnen. Iseäranis Dsao-O-Bau, Ye-Yü-Dse ja Chang-Ma-Dje on minu head tuttawad. Nende kolmega peab tõesti kaastundlik olema, kui nende minewikku meelde tuletada. Enne nõukogude walitsust olid nad kõik mõisnik Wongi, selle kihwtise ussi, kõrwalnaisteks (kaks olid awalikult, üks salaja). Elu oli neil hullem kui põrgus. Nüüd sai see wana uss ülestõusu ajal rewolutsioonilise kohtu poolt wastuhakkamise pärast surma mõistetud ja maha lastud. Selle tagajärjel said need 3 naist wabaks.

Peale õppetundi läheme neljakesi koos koju. Minu seltsilised jutustawad, kuidas nad waremalt elasid. „Meie, naised, tunneme alles nüüd, mis elu tähendab. Mis meil enne oli, see ei olnud inimese elu. Tõesti, ainult nõukogude walitsuse all wõime meie, mehed kui naised, tõesti wabalt elada“, räägiwad nemad.

6. nowembril

Täna, peale lõunat tulen nagu harilikult kreistlinnast koju. Isa seisab laua ees ja puhastab oma püssi. Minu küsimuse peale, milleks ta seda teeb, wastab ta: „Homme on Wenemaa Oktoobrirewolutsiooni aastapäew. Sel puhul on nõukogus pidulik kooswiibimine, punawäel ja punakaitsewäel paraad. Selleks puhastan oma sõjariista. Waata, kui toredasti ta läigib“. Põrandal lamab suur hunik kortsutatud paberit, mida ta püssi puhastamisel tarwitanud. Astun ligemale ja näen, et selles hunikus on ka niisugust paberit, nagu mina oma päewaraamatuks tarwitasin. Ligemalt silmitsedes leian, et seal tõesti minu päewaraamatu kirjutatud lehed kortsutatult lamawad. Ehmatusest karjatan. Hakkan siis kiiresti lehti üles korjama. Ma hoidsin neid wanade „Tööliste ja talupoegade“ lehtede wahel alal. Jooksin siis neid waatama ja tõesti üle 10 lehe minu päewaraamatust puudub. Sain wéel rohkem ärritatud. Isa ei saa sellest midagi aru ja katsub mind trööstida, öeldes: „Ega ma neid „Tööliste ja talupoegade“ lehti ei wõtnud, wõtsin ainult neid kirjutatud lehekesi“. Oma ärritusest hoolimata pidin selle peale naerma.

7. nowembril

Täna on Oktoobrirewolutsiooni aastapäew. Suurepärane ilm. Kreisinõukogu on suure koosoleku kokku kutsunud. Igalpool rõõm ja waimustus. Igast küljest walgub demonstrante lippude ja hüüdsõnadega platsile.

Esimees awab miitingu. Aruandja tegi ülewaate Oktoobrirewolutsiooni käigust, selle wõitudest ja Nõukogude Liidu saawutustest 12 aasta

*) Waata algus „Naistöölise ja talunaisterahwas“ nr. 27.

wältel ning sotsialismi ülesehitustööst. Lõpuks kutsus meid üles imperialistide pealetungimise vastu Nõukogude Liitu kaitsma.

Kui meie Nõukogude Liitu, seda tööliste ja talupoegade riiki, kaitseda tahame, siis peame oma waenlase, Kuomindangi vastu wõitlema. Kuomindang on imperialistidele selleks teguriks, mille kaudu Nõukogude Liidule pealetungimist kawatsetakse alata. Seda näitas meile ju Ida-Hiina raudteele kallaletungimine.

8. nowembril

Tahan peale lõunat kohe päewaraamatu kirjutamist jätkata, kuid seal annab isa mulle ühe kirja, lausudes: „See kiri on sinu wanaemalt, loe see mulle ette.“

Olen wanaema kirja üle väga imestanud. Meie elu läheb siin juba mitme kuu kestel iga päewaga paremaks, nii et iga inimene selle üle rõõmustab. Wanaema aga kurdab, et „on teil seal ka üks ühiskond“. Meie kommunistid tapwat siin inimesi ja põletawat majasid. Isa on selle kirja üle väga pahane ja sõimab: „Wanaema nähtawasti usub kõike seda walet, mida Kuomindangi mehed ja mõisnikud meist räägiwad. Kirjuta talle kohe kiri ja kirjelda kõike täpselt, kuidas asjaolud meil on ja kuidas arenewad. Kui ta seda ei taha uskuda, olgu hea ja tulgu ise vaatama.“ Istusin kohe laua juurde ja kirjutasin wanaemale pika, pika kirja.

14. nowembril

Nende päewade kestel oli mul nii palju tööd ja tegemist, et ei olnud aega päewaraamatu kirjutamiseks. Nüüd on mul mõni minut waba aega, mõtlen oma seltsiliste Dsao-O-Bau, Ye-Yü-Dse ja Chang-Man-Djega wälja minna, ja seal tulewadki nemad minu juurde. Kõigil kolmel on juukse-patsid ära lõigatud.

Mulle meeldib see väga ja ma palun Changi minule ka poisipead teha. Poole tunni pärast olin ma oma patsidest lahti ja minu pea on palju kergemaks ja jahedamaks läinud. Sel ajal, kui mul juukseid lõigati, waatlesid kaks seltsilist „Tööliste ja talupoegade“ illustreeritud ajakirja. Seal tuli neil mõte küla klubisse minna, kus palju Nõukogude Liidu juhtiwate tegelaste pilti on wälja pandud. Hakkame kohe minema.

Klubi ruumid on väga meeldiwad. Seinad on punaste lippude ja hüüdsõnadega ilustatud, kus ka Lenini, tema naise Krupskaja, Stalini ja teiste tegelaste pildid ripuwad. Iga pildi all on isiku nimi ja lühike kirjeldus tema tegewusest. Meie waatleme kõiki huwitusega ja jääme paariks tunniks klubisse.

21. nowembril

Homniku wara, weel ämariku ajal, jookseb onu ähkides ja lõõtsutades uksest sisse ning hakkab kohe jutustama: „Nüüd ei luba meie enam Kuomindangil ja mõisnikkudel endilt maksusid wälja pressida.“ Meie ei suuda enam kannatada. Küllalt juba. Selleks nii kiiresti siia jooksiingi. Loodan, et teie meid aitate.“

Kohe läheb isa temaga nõukogusse asja läbi rääkima. Natukese aja pärast tuleb isa üksi tagasi, sest onu oli juba koju tagasi läinud. Nõukogu on lubanud palju mehi sinna saata. Mehed peawad kõik erariides linna minema. Isa läheb ka.

Palun isalt luba kaasaminemiseks. Tema on selle vastu, tähendades: „Sa lasksid oma juuksed ära lõigata ja nüüd märgatakse kohe, et sa kommunist oled“. Siiski, mina sean oma juukse-patsid pähe, tõm-

ban bambusi lehtedest kübara üle ja olen kui riisikoristaja naisterahwas. Nüüd oli isa nõus. Mina olin väga õnnelik, et kaasa võisin minna.

Jõudsin õnnelikult linna. Onu juures oli meil veel õõsi nõupidamine ülestõusu korraldamiseks. Mina tegin omale märkusi ja kirjutasin protokoll. Otsustati hommiku wara, kella 5 ajal, alata. Mina olen nüüd nii põnewil ja ärritatud, et ma terwel õõl magada ei saa ja igatsusega hommikut ootan.

26. nowembri

Katsun nüüd möödunud päewade läbielamisi meelde tuletada ja üles märkida.

22. nowembri hommikul kõlas pauk, märguandmine ülestõusuks. Kõik oli korraldatud. Isa ja onu olid punawäe ja punakaitseväe juures, kuna mina sanitaarina esimese abi punktis korraldasin. Esimese pealetungiga wallutati politsei peastaap ja võeti politseil sõjariistad ära. Ägeda kuulirahe all tuli mul siia-sinna joosta, et haawatuid töölisi ja talupoegi sidumisepunkti toimetada. Nähes oma silmadega tööliste ja talupoegade punawäe julgust ja wahwust, tõusis ka minu julgus ja kuulidest hoolimata tassisin haawatuid kohale.

Meie kõikide imestuseks saime lühikese ajaga wõidu. Selle juures aitas meid väga palju meie naabrikreisi punawägi, muidu oleks wõidu saamine meil raske olnud. Kuomindang saatis kolm uut wäeosa meie wastu. Wõitluse ajal tulid kaks osa nendest „hurraa“-hüüetega punawäe poole üle, oma ohwitserisid maha lastes. Sellest siis tuli, et meie poolepäewase wõitluse järele ülewõimu omale saime ja reaktsiooni täielikult häwitasime.

Kohe sai nõukogude walitsus sisse seatud. Nõukogude programm sai töölistele ja talupoegadele wälja kuulutatud. Riis sai konfiskeeritud ja waesematele inimestele antud. Seda rõõmu ja waimustust, mis rahwal nüüd oli, ei suuda ma kirjeldada. See oli päew, mil waene rahwas pika aja järele jälle kord riisi sai süüa.

Laenu- ja wõlapaberid kui ka rendikontrahid mõisnikkudega said awalikul platsil rahwa poolt tormilise heameelega ära põletatud. See oli minul tõesti suureks rõõmuks. Mina aitasin pabereid tulde loopida.

Endise kreisiwalitsuse, Kuomindangi maja wastas seisab üks uus maja. See oli Kuomindangi maksuwalitsus, rõõwlikoobas, kus waeste tööliste ja talupoegade wiimane higi- ja weretilk wälja imeti. Mõned rahwahulgast nõudsid, et see maja jäägu terweks ja saagu edaspidi mõnele asutusele. Aga äge rahwahulk oli selle peale nii wihane, et ta põlema süütas ja rõõmustades pealt waatas, kuidas nende wihase waenlase, Kuomindangi rõõwimisepaik häwineb. (Siin puudub üks päewaraamatu leht).

28. nowembril

Kahju. Isa on jälle kord minu päewaraamatut rikkunud. Täna hommiku pani isa mõned pesu- ja riidetükid wanni wee sisse ja ütles, et ma need ära pesaksin, kui mul aega juhtub olema. Pesemisel leian ühe riide taskust kokkurullitult märja paberitüki. Arutan selle lahti ja näen, see on üks leht minu päewaraamatust. Sain kohe pahaseks. Läksin isa otsima, tema oli onuga maajagamise koosolekule läinud.

Kui mul juba pesu pestud, tuli isa. Küsin pahaselt isa käest, miks ta selle paberi minult oli võtnud. Tema kratsib oma kõrwatagust ja mõtleb: „Ah jaa, õigus“, ütles ta. „See oli just ülestõusu hommikul, tuul oli kange ja ei saanud tikuga kuidagi süütenööri põlema, et signaalipauku lasta. Otsisin ja otsisin, kust paberit saada, ja nägin sinu taskust paberirulli välja paistwat, mina tarwitasin seda põlema süütamiseks. Kas märkasid ma siis selle kiirusega, et see sinu päewaraamatu leht oli? Ära nüüd sellepärast pahanda. Ma ostan sulle selle asemel ilusat walget paberit, kuhu sa weel paremini kirjutada wõid.“

Wabalt tõlkinud **Ella Karo-Pöögelmann**

Mus küla

*Ei saa ma enam olla nõnda tuimalt,
waid sõelun sõnu mõnusaid ja häid...
Ma uuest külast laulda tahan kuumalt,
kesk rukkiwälja, kuhilate päid.*

*Nüüd kollaseks on läinud põllulaaned,
kus järjest kestab hoolas rukkipoim.
Niitmasinad need teewad pikad kaared...*

*Põld mulle armsam, armsam weel kui hõim.
Ei unista nüüd allikad, soosaared,
sest naer ja hüüded täitnud terve maa.
Nüüd päike kuumaks teinud taewakaared,
ei wilus üksi nukrustada saa.*

*Me kantseks põllud nagu barrigaadid,
kus töötan, rühin, tormijooksen ma.*

*Me lööktöölased, terwed naisbrigaadid —
nüüd meeste rühmaga ju wõistlemas.*

*Ei saa ma enam olla nõnda tuimalt,
waid sõlmin sõnu ilusaid ja häid.
Ma uuest külast laulda tahan kuumalt,
kesk rukkiwälja, kuhilate päid.*

LINDA HÄMALOW

SÕNUMID

Kolhooside edaspidine kasw ja kindlustamine nõuab naiskolhoosnikute elutingimuste parandamist

Kui waadata praeguseid kolhoosisid, siis ei saa ütelda, et naiskolhoosniku elutingimused neis majapidamistes korras oleksid.

Lilli Birkwalt

Üks osa naiskolhoosnikuid ei saa otsekohe kolhoosi tööst osa wõtta, neid hoiawad kinni weel nende kodused wäiksed majapidamise tööd ja mured. Õige tihti on naiskolhoosniku oma majapidamine kolhoosist werstade kaugusel. Kodu tahawad lapsed hoida, lehm lüpsata, siga sööta, söök walmistada jne. Wahest jääski mõni tund üle, kuid kauge maa pärast ei saa ikkagi kolhoosi tööst iga päew aktiivselt osa wõtta.

Ei sa ütelda, et sarnane olukord meeldib talunaistele, kuid see on nende praegusest majapidamise seisukorrast tingitud.

Kerged ei ole igalpool ka elu-olu tingimused neil, kes elawad otse kolhoosis, sest neid tingimusi ei ole weel suudetud wastawalt kolhoosi majapidamisele korda seada.

Ka töö jaotamise juures püütakse naistele tihti alamajärgu tööd anda ja nende tööd alla hinnata. Samuti walitsewad emakaitse alal paljudes kolhoosides wanaaegsed waated ja isegi töö- ja kaitseseaduse wastased nähtused.

Näiteks, Jaan Kreuksi nimelises kolhoosis Wolossowo raioonis, Peresowitsas, wabastas arst sl. A. W. raskejalguse pärast tööst. Sl. A. W. on selles kolhoosis üks esimestest naiskolhoosnikutest. Kohe, kui kolhoos organiseeriti, wõttis ta oma hoolde kolhoosi karjapidamise. Kogu aeg oli kari heas korras. Iga lehma pealt saadi aastas 4000 kilogr. müügi-piima. Ka noor kari oli tema hoolde all. Nimetatud noor naiskolhooslane oleks oma püsiwuse tõttu täiesti preemia wäärt. Käesolewal aastal weebruarikuul waliti uus juhatus. Sl. A. W. kõrwaldati karjapidamise tööst, milleks mingisugust põhjust ei olnud. Suwel ilmusid kolhoosi suwitajad ja sl. A. W. aeti tema alalisest korterist wälja. Raskejalgne sl. A. W. asus aida lakka...

Teine niisugune nähtus oli sellesamas raioonis „Edasi“ nimelises kolhoosis, kus naiskolhoosnikul Elise Karohinil peale sünnitamist leiwarustus ära wõeti ja korterist sellepärast wälja aeti, et ta peale sünnitamist haiguse pärast kohe tööle ei saanud minna.

Asi on kohtusse antud.

Sarnased wäärnähtused on kahjulikud, sest nad annawad kulakutele trumbi kätte kolhooside wastu kihutustöö tegemiseks mahajäänud talunaisterahwaste seas.

Edaspidine kolhooside kasv ja kindlustamine nõuab naiskolhoosnikute elutingimuste parandamist ja emakaitse seaduste moonutajate wastutusele wõtmist.

H. Ossip

Oma witsad peksawad walusasti

Kes tahab terve olla, peab terwist hoidma. Inimestel on üpris palju halbu kombeid, harjumusi, mis terwisele otsekohe kahju toowad. Näituseks: mõnel on kange tahtmine pliiatsiotsa närida, ehk selle pead imeda — siis kui kirjutamises wahe tuleb, siis lipsab pliiatsiots lupsti suhu. Seda pliiatsit annab ta mõnikord ka teisele, aga sellel teisel on moeks pliiatsiotsaga oma kõrwaaku ehk hammastewahesid torkida. Nii antakse „seltsimehelikul“ kombel igasuguseid haigusi üksteisele edasi. Harilikult ei pese keegi puuwilja ega marju, waid ajab neid ahnelt pesemata suhu. Ometi on nad kümnetest kätest läbi käinud, wõib olia sajad korrad on nendel kärbsed oma mustad täpid jätnud jne. Kuid pesemata puuwilja ning marjade läbi wõime igasuguseid haiguseid, mikroobisid külge saada. Nendega peab organism tublisti wõitlema, energiat kulutama ja tihti isegi haigustele aset andma.

Mõistlikum pole ka näpu suus märjaks tegemine raamatulehtede lehitsemiseks. Sellest moest peab hoidma iseäranis siis, kui raamat on raamatukogust wõetud. Üheks pahemaks omaduseks on inimestel loomade armastamine ja nende käperdamine, mis täiesti lubamatu.

Laste suudlemine on ka wäga kahjulik. Wäljamaal on selle nähtuse wastu isegi laste mütsid wälja lastud, milledele suurte tähtedega on trükitud: „**Ära suudle mind!**“ Peale selle on paha mood ümbrikutel ja postmarkidel olewat liimi keelega niisutada, sellega trobikond pisielukaid suhu saades, kes ajajooksul jalgupidi liimi külge kinni on jäänud. Meie kõikide ülesanne on oma terwise eest hoolitsemine, sest igaüks peab teadma, et ainult terve inimene on töösuuteline. Iga tööwõimetu kodaniku ülespidamine langeb teiste tööjõuliste kanda ja vähendab meie sotsialistilise ülesehitamise tööjõudu.

Praegusel elu olu ümberkorraldamise ajal ei tohi meie lastekaswastust unustada. Meie peame suurt rõhku panema lastesõimede organiseerimisele. Siin tuleb iseäranis silmas pidada ruumi puhtust ja awarust, et ta kõigiti wastaw oleks nii ümbruse kui ka puhta õhu poolest. Lastesõimedes peab lastel hea olema, neil peab õige järewalwus ning puhas korralik toitmine olema. Kuid kahjuks peetakse neid tingimusi wähe silmas.

Näituseks toome rea kolhoose, kus on lastesõimed, nagu „Bolshevik“, „Peredowoi“ wõi „Noor kündja“, Remda külanõukogus. Neis lastesõimedes puudub puhtus, korralik laste järeldaatus. „Bolshewikus“ ja „Peredowois“ on see hea külg, et seal on lastesõim eraldatud majas, aga „Noores kündjas“ on lastesõim teiselpool loomalauta, mis suwisel ajal kärbsetest aina kubiseb. Sealt lendab kärbsed tuhandetena lastesõime. Teiselpool maja on suur õunaaed, seal käitwad lapsed alathti puust mahalangenud õunu söömas. Need puudused tulewad naiskoosolekutel walju arwustuse alla wõtta ja kõrwaldada. Ainult siis wõib lastesõim korralikult ja laste terwishoiule wastaw olla, kui kõik lastewanemad selle kordaseadmisele kaasa aitawad, ja kolhoosi juhatused selle kui tähtsa ülesande peale waatawad. Iga mees- ja naiskolhoosnik peab teadma, et korralik lastekaswatus — kindlustab kolhoosi edaspidist edu.

Allmäe naisteringi tööst

Nii haledas seisukorras pole wist Allmäe (Põhja-Kaukasis, Kurssawi raioon) naistering kunagi olnud kui ta praegu on. Sellest hoolimata, et Allmägi üks kulturseimatest eesti küladest on Nõukogude Liidus, on seal naisteringi töö siiski wiimasele plaanile lükatud.

Allmäe naisterahwad pole weel niikaugele arenenud, et nende algatusel mingisugune hoogtöö saaks läbi wiidud. Neid tuleb pool wägisi ühiskonnatööst huwitust tundma sundida. Aga niisugusel töö, kuigi ta tehtud saab, ei ole kindlat põhja all.

Isegi paljud naisdelegaadid ei suuda aru saada sellest suurest tähtsusest, mis on põllumajanduse ümberkorraldamisel maal, mida wiib läbi partei ja nõukogude walitsus.

On ka naisdelegaat, näit.: L. Likemets, Aliide London, A. Kitwer ja J. Kremm, kes wäga aktiivselt ühiskonnatööst osa wõtawad, selle peale waatamata, et mõnel neist wäiksed lapsed kodus on. Neid nelja delegatkat 50 hulgast tuleb teistele eeskujuks seada, et teised eeltulewatest hoogtöödest paremini osa wõtaksid.

Kuid selle peale waatamata on waja delegatcade hulgas hoolega selgitustööd teha. Kuid... parteirakukest (ainukest juhtijat ja aitajat töös) see naistega jandamine ei huwita! Tõesti, ei huwita!

1930. a. sügisel waliti naisteringi juhatajaks alles sissesõitnud parteitu kooliõpetaja, kes kohaliste tingimustega tuttaw ei olnud ja teadmiste puudusel naisteringis tööd niisugusele järjele ei suutnud tõsta, nagu tarwis oleks olnud. Kuid sellegipärast oskas ta naisi niiwõrd organiseerida, et nad igast läbiwiidawast hoogtööst külas osa wõtsid.

Iseäralist aktiivsust näitas naistering kollektiwiseerimise alal, millest teised organisatsioonid külanõukoguga eesotsas õige loiult osa wõtsid.

1931. a. kewadel, aprillikuus, waliti endise naisteringi juhataja soowiawaldusel uus juhataja, kes parteikandidaat oli. Mõõdus kuu ja parteirakuke andis luba uue naisteringi juhataja walimiseks, sest selleks walitud parteikandidaat oli wõimeister ja tal ei olnud wõimalik wõiwabrikust lahkuda.

Tema asemele walitud uus ei olnud isegi naisdelegaat, kuid parteirakuke lootis tema peale liiga palju. Aga uus naisteringi juht sl. Metskiwi ei liigutanud kõrwugi — ta ei arwanud isegi heaks kooliõpetaja käest naisteringi pabereid üle wõtta, selle peale waatamata, et kooliõpetaja seda mitu korda nõudis. Ka parteirakuke waatas selle asja peale niisama külmalt kui uued walitud juhatajadki.

Kooliõpetaja sõitis Allmäelt ära, samuti ka partei poolt naisteringi külge kinnitatud parteilane. Praegusel naisteringi juhatajal ei ole isegi naisdelegaatide nimekirjagi!

Ja parteirakuke, kes nähtawasti tähtsamate hoogtöödega tegemist teeb, ei pane tähelegi, et naistering juba kolm kuud (wist weel wähel) mingisugust tööd ei tee. See on lubamata nähtus! Naistering, kes wõiks parteirakukesele kõigis läbiwiidawates hoogtöödes wäga kasulik olla, on seega hoopis kahe silmä wahel jäetud.

Kui kohaline parteirakuke suuteline pole naisteringi tööd jalule seadma, siis peaks selle küsimuse ometi raiooni parteikomitee ja naisterorganisatsioon üles tõstma. Kuid ka need on nähtawasti tähtsamate asjadega ametis ja lõowad käega naisteringi töö peale külas.

Kuid sarnasele külmawerelikkusele tuleb lõpp teha. Nimetatud organisatsioonid peawad tundma wastutust töö eest talunaisterahwaste hulgas, kes weel siimaani oma arenemise poolest kipuwad meesterahwastest maha jääma.

E. Sillenber

LASTEKASWATUS

Millega lapsi toita?

Kolhoosnikud tihti kaebawad, et lastesõimes ja -platsidel toidetakse lapsi pahasti, et antakse söögitegemiseks wähe manna ja tangu. Paljudel kolhoosnikutel on arwamine, et manna ainuke laste toit on. See ei ole päris õige. Mannapudruga toidetakse ainult rinnalapsi, kuid peale selle on tarwis lastele keedu- ja puuwilja, piima, kohupiima, koort ja liha. Wäiksed lapsed, iseäranis kuni 3—4-aastani, nõuawad kerget ja mitmekesiseid toite. Selles wanaduses on laste keha õrn. Laste köht ja soolikad pole suutelised raskeid toite seedima. Aga et lapsed kaswawad, arenewad ja nende kondikawa tugewneb, siis peawad nad niisugust toitu saama, milles sisalduwad tarwilikud ollused, mis nende arenemisele ja kaswule tarwilikud.

Sagedasti wõib näha liiga priskeid lapsi, paistab nagu oleksid nad hästi toidetud, kuid siiski on nad kahwatud ja mitteterwe wäljanägemisega. Milles seisab asi? Nende laste toitmine paistab nagu korralik ja hea olewat, kuid kui järele waadata, millega neid lapsi toidetakse, siis näeme, et neid toidetakse peaasjalikult pudruga ja mitmesuguste jahutoitudega. Wõib näha ka lapsi suurte köhtudega, peadega ja kõwerate jalgadega, need lapsed kannatawad niinimetatud inglise haiguse all. Üheks selle haiguse peapõhjuseks on mitteõieti toitmine. Kuidas on tarwis lapsi toita, et nad terwed kaswaksid?

Lapsed kulutawad palju jõudu liikumiseks. Harwa wõib näha rahulikult istuwaid lapsi. Selleks, et lapsel oleks küllalt jõudu liikumiseks ja jooksmiseks, peab last sarnaste toitudega toitma, milledes sisaldub niinimetatud süsiwesinikku. Süsiwesinik annab nimelt tarwilikku jõudu liikumiseks. Teda on jahus, kruupides, aia- ja puuwiljas.

Laste keha kaswamiseks ja arenemiseks on tarwis weel niinimetatud munawalget. Munawalget sisaldub palju munades, lihas, kalas ja kohupiimas.

Lapse eas kaswab ja tugewneb kondikawa. Kondid koosnewad lubjasoolast, et kondid hästi areneksid, on tarwis, et laste toidus oleks lubjasoola. Selleks, et laste kehas oleks tarwilik hulk soojust, on tarwis raswaaineid — nagu wõid, rõõska piima (iseäranis sooja) ja koort.

Nii siis näeme, kuidas eksiwad need, kes arwawad, et lapsi ainult pudruga tuleb toita, mis peab tingimata mannast wõi riisist olema. Pole tarwis mõelda, et lapsed tingimata peawad liha, mune, koort ja igasuguseid teisi aineid saama. Kui laps kord liha saanud, milles on munawalget, siis pole tarwis talle enam mune anda, milles ka munawalget on. Liha ja munade asemel wõib samasuguse eduga kohupiima tarwitada, milles ka palju munawalget on.

Tarwis toiduaineid nii jaotada, et laps saaks üks päew ühte ja teine päew teist toitu.

Kuid see pole weel kõik. Rääkides munawalgest, raswaainetest ja süsiwesinikust, ei tohi unustada ka tarwilikke aineid — witamiine. See nimetus on ladinakeelsest sõnast „wita“, mis tähendab — elu. Sellega tahtsid teadlased ütelda, et witamiiniteta ei ole elu. Kui laste toidus puuduwad witamiinid, siis on sellel pahad järelused. Sel juhtumisel

jääb laste kasv seisma, nad on nõrgad ja panewad igasugustele külgehakkawatele haigustele pahasti wastu. Witamiinide puudumine toidus kutsub esile raskeid haigusi, nagu tsõnga ja inglise haiguse, millest me eespool kõnelesime. Suurel arwul leidub witamiine aiawiljas — porgandites, kapsastes ja pomidoorides. Seega näeme, et aiawiljad on laste toitmiseks väga tarwilikud.

Witamiine, mis kaitsewad inglise haiguse eest, leidub ka soojas, wastlõpsetud piimas.

Heades emade- ja lastekaitse asutustes on lastele sunduslik keeduwilja andmine — mitte üksi keedetult waid ka toorelt.

Wanemas eas antakse lastele, kes wõiwad kõwemat toitu süüa, toorest aiawilja, nagu porgandeid wõi naereid, wäiksematele lastele, kes ei saa hästi närida, antakse toorest aiawilja mahla. Peale witamiinide leidub aiawiljades soola, mis tarwilik laste keha arenemiseks, nagu eespool tähendatud. Sellest wõib näha, kui suur tähtsus on lapse õieti toitmisel aiawiljaga. Meie kolhoosides wõib ja peab kaswatama mitmesugust aiawilja, et organiseerida laste õieti toitmist.

Selleks, et wäärtuslikud ained — witamiinid ja sool, mis aiawiljas leidub, ei häwineks, on tarwis neid õieti toiduks walmistada. Meil keedetakse, aiawilja peaasjalikult niiviisi, et katel wõi pott täidetakse weega kuni äärteni. Peale keetmist walatakse wesi ära. Sel teel lähewad sool ja witamiinid weega ühes asjata kaduma.

Palju õigem ja otstarbekohasem on aiawilja hautada. Sel korral hoiduwad toitwad ained ja maitse alal.

Seega on selge, et laste toiduks peab aiawilja rohkem tarwitama. Mingil tingimusel ei tohi pudru- ja jahutoidu andmisega liialdada, sest neid toite tuleb anda piiratud arwul. Ka liha tuleb piiratud ja mitte iga päew anda. Tema asemel tuleb anda kala, mune ja kohupiima. Piim peab tingimata laste toidu hulka kuuluma.

Meie oleme näinud, kuidas kolhooside lastesõimedes ja lasteplatsidel ei osata piima õieti ära kasutada.

Piima saadakse küllalt, kuid kõik läheb lastele ainult piima näol. Tarwis lastesõime jaoks saadud piimast kohupiima ja koort teha.

See näitab, kui wõrd eksiwad need, kes arwawad, et lapsi wõib toita ainult mannapudrugaga ja hästi rammusate toitudega.

Oodatakse mannat kooperatiivist ja ei tehta midagi, et aia- ja puuwilja tagawarasid muretseda.

Selle tagajärg on see, et lapsed saawad pahasti toidetud.

Kolhoosnikud peawad wiibimata ja energiliselt puu- ja aiawilja muretsema lastesõimedele ning lasteplatsidele, kuni uue saagini.

Kui puuduwad kruubid ja jahu, aga on piima, aia- ning puuwilja — wõib hästi ja õieti lapsi toita.

Üksikmajapidaja perekonnad suures enamuses ei teadnud, kuidas wäikseld lapsi õieti toita.

Kolhoos annab suurel määral wõimaluse laste toitmist parandada ja seda wastawale kõrgusele seada.

Arst E. Barhan

Wastus ühe kirja peale ehk kellele tuleb maksta alimente

Meie ajakirja lugeja, naistööline sl. N., kaebab tema arwates mitte õige kohtu otsuse peale, mille põhjal tema mees peab ühe teise naisterahwaga saadud lapse kaswatuseraha maksma.

„Mina lugesin kusagilt, — kirjutab N., — et alimente tuleb maksta mitte wanematele, kui 16-aastastele tüdrukutele, kes meestest eksitatud, sellepärast, et nemad weel rumalad on, aga täiealine peab teadma ise, mis teda ootab.“

Ei, seltsiline, seda teie meie nõukogude ajakirjandusest (ajalehtedest, ajakirjadest jne) ei wõinud lugeda, sest niisugust asja ei saa siin olla ega olegi. Pidage hästi meeles ja ärge kunagi nnustage: alimente ei makseta mitte sellepärast, et meesterawas on naisterahwa ees „süüdlane“ ja mitte selleks, et rahaga oma süüd naisterahwa ees „lunastada“.

Nõukogude seadus ei loe „süüks“ wabatahtlist sidet meesterahwa ja naisterahwa wahel. See on nende isiklik asi ja riik sellesse ei sega. Riiki huwitab siin ainult üks küsimus: see on lapse ülespidamise kindlustamine.

Teie aga arwate, kui ema „süüdlane“, siis wõib laps selle all kannatada. Selles seisab teie eksitus. Seadus ütleb: wanemad peawad muretsema alaealistele lastele ja ka mittetööjõulistele lastele ülespidamist. Edasi: mõlema wanema kohus on laste ülespidamise eest hoolitseda. Ülespidamise summa määratakse wastawalt nende majanduslisele seisukorrale. See tähendab, et kui laps on sündinud, siis peawad wanemad, iseäranis isa, kes harilikult majandusliseselt rohkem kindlustatud kui ema, teda ülewal pidama.

Siin ei tohi meie mingisugust seaduse rikkumist lubada, sellepärast, et see eestkätt just last puudutaks, kelle huwisid riik kaitseb, karistades neid wanemaid, kes oma wanemate kohustustest kõrwale püüawad pugeda.

Teie, kui naisterahwas ja ema, peate aru saama, et teie mehe teisest naisest sündinud lapsel samasugune õigus elamiseks on, kui teiegi lapsel. Ja sellepärast ei tohi teie selles asjas takistust teha, waid, wastupidiselt, peate kaasa aitama ka selle lapse, nagu oma laste, ülewalpidamise eest muretsemisele. Mööduwad aastad, meie riik läheb ikka tugevamaks, rikkamaks, laieneb ühiskondline lastekaswatus, — siis wõtab riik ise oma peale mitte üksi lastekaswatuse kulud, waid ka kõik tulewase sotsialistlise maa kaswatuse.

S. A.

Trükiparandus

Meie ajakirja eelmises numbris, esimesel leheküljel artiklis, oli trükitud: „käesolewal aastal on tarwis tööstusesse tõmmata 600.000 naistöolist.“ Peab aga olema: „ . . . üks miljon 600.000 naistöolist . . . “

Hind 15 kop.

№ 46004

1932/53

Ответственный редактор: С. Алдерман.

Технический редактор: А. Лукин.

Издание № 78. Сдано в производство 23-IX 1931 г.

Подписано к печати 28-IX 1931 г. Формат 74×105. 1/2 бум. листа

Кегль 10. 133.52 знаков + обложка 16644 знаков. Всего 83220 знаков.

„Работница и крестьянка“ № 29

На эстонском языке.

Издательство „КЮЛЬВАЯ“, Ленинград 31, улица 3-го Июля, дом № 48.

Ленингр. Областлит. № 20737. — Тираж 2000. — Заказ № 2051.
Типография „Кюльвая“, ул. Дзержинского, 49.

